

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w dniu 14 września 2022 r.
sprawy **Ł. P.**,
skazanego za popełnienie przestępstw z art. 190 § 1 k.k. i innych,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,
od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie,
z dnia 29 października 2021 r., sygn. akt III Ka 525/20,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie,
z dnia 30 lipca 2020 r., sygn. akt II K 338/20,

postanowił

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od skazanego Ł. P. na rzecz oskarżycielki posiłkowej K. Ś. kwotę 300 zł (trzysta) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym przed Sądem Najwyższym;**
- 3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. G. J. z Kancelarii Prawnej w R. kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa zł 80/100), w tym 23 % VAT, z tytułu wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji;**
- 4. zwolnić Ł. P. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 30 lipca 2020 r., sygn. akt II K 338/20, uznał oskarżonego Ł. P. za winnego tego, że:

1. w dniu 3 marca 2020 r. w miejscowości N., woj. [...], groził K. Ś. pozbawieniem życia słownie oraz przy użyciu siekiery i dusząc za gardło a ponadto groził pozbawieniem życia ich małoletniej córki A. Ś., czym wzbudził u niej uzasadnioną obawę, iż groźby zostaną spełnione,
tj. popełnienia przestępstwa z art. 190 § 1 k.k., za które na podstawie art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
2. w dniu 3 marca 2020 r. w miejscowości N., woj. [...], poprzez uderzanie o twarde podłoże i deptanie, umyślnie uszkodził telefon komórkowy marki H. o wartości 1 300,00 złotych na szkodę K. Ś.,
tj. popełnienia przestępstwa z art. 288 § 1 k.k., za które na podstawie art. 288 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd połączył orzeczone kary pozbawienia wolności, wymierzając oskarżonemu na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. karę łączną 10 miesięcy pozbawienia wolności. Ponadto Sąd I instancji na podstawie art. 41a § 4 k.k. orzekł w stosunku do oskarżonego środek kamy w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej K. Ś. i małoletniej A. Ś. na odległość mniejszą niż 50 metrów na okres 5 lat.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie wniósł Prokurator Rejonowy w Rzeszowie, zaskarżając go na niekorzyść oskarżonego, zarzucając rażącą niewspółmierność kary orzeczonej wobec Ł. P. poprzez niesłuszne orzeczenie wobec niego obowiązku naprawienia szkody, a także błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia. Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie względem oskarżonego Ł. P. obok wymierzonej mu kary i środków karnych obowiązku naprawienia szkody oraz zasądzenie kosztów postępowania w całości.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie wniósł również obrońca oskarżonego Ł. P., zaskarżając go w całości, zarzucając obrazę przepisów postępowania, tj. art. 4 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 k.p.k., art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1

pkt 1 k.p.k., art. 167 k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., art. 97 w zw. z art. 4 k.p.k. oraz błąd w ustaleniach faktycznych, ewentualnie rażąca niewspółmierność kary i środków karnych. Podnosząc takie zarzuty, szczegółowo opisano w apelacji, obrońca oskarżonego wniósł o uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów, ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania, ewentualnie zmianę rozstrzygnięcia o karze.

Ponadto wyrok Sądu I instancji został zaskarżony apelacją oskarżonego Ł. P., który zaskarżył go w całości, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych oraz obrazę przepisów postępowania: art. 2 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 2 § 1 k.p.k., art. 385 § 2 k.p.k., art. 386 § 2 k.p.k., art. 304 § 2 k.p.k. Oskarżony stawiając powyższe zarzuty wniósł o uniewinnienie od zarzucanych mu czynów.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 29 października 2021 r., sygn. akt III Ka 525/20, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

„a) w opisie czynu przypisanego oskarżonemu Ł. P. wyrokiem, a wyczerpującego ustawowe znamiona przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. w miejsce wartości telefonu komórkowego marki H., tj. kwoty 1.300,00 złotych przyjął jako wartość telefonu komórkowego marki H.- kwotę 800,00 zł,

b) na mocy art. 46 § 1 k.k. zobowiązał oskarżonego Ł. P. do naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę na rzecz oskarżycielki posiłkowej K. Ś. kwoty 800,00 zł”,

w pozostałej części utrzymując zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego, zaskarżając go w całości, zarzucając:

„I. Na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. jako bezwzględłą przyczynę odwoławczą:

wydanie wyroku przez nienależycie obsadzony Sąd, a to w związku z delegowaniem Sędzi I. S. przez Ministra Sprawiedliwości, będącego jednocześnie Prokuratorem Generalnym, z Sądu Rejonowego w K. do Sądu Okręgowego w Rzeszowie na podstawie decyzji z dnia 6.08.2020 r., [...], co

zgodnie wyrokiem TSUE z 16 listopada 2021 r., sygn. akt: od C-748/19 do C-754/19, który stanowi, iż prawo Unii stoi na przeszkodzie obowiązującemu w Polsce systemowi zezwalającemu Ministrowi Sprawiedliwości na delegowanie sędziów do sądów karnych wyższej instancji, jest w ocenie obrońcy skazanego bezwzględną przyczyną odwoławczą.

II. Rażąco naruszenie prawa materialnego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a konkretnie:

art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z wydaniem wyroku przez nienależycie obsadzony Sąd, co stanowi uzasadnioną wątpliwość co do jego niezależności, bezstronności i niezawisłości, podczas gdy zgodnie z art. 45 Konstytucji RP każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

III. Rażąco naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, a konkretnie:

1. Art. 6 k.p.k. poprzez oddalenie przez Sąd II instancji wniosków dowodowych wnioskowanych zarówno przez samego oskarżonego jak również jego obrońcę w toku postępowania apelacyjnego, co naruszyło jego prawo do obrony, gdyż wnioskowane dowody w ocenie obrońcy miały istotne znaczenie dla wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy, a tym samym przeprowadzenie ich zagwarantowałoby oskarżonemu prawo do obrony i możliwość udowodnienia swojej niewinności.

2. art. 4 k.p.k. zw. z art. 167 k.p.k. poprzez oddalenie wniosków dowodowych powoływanych przez oskarżonego i jego obrońcę w toku postępowania apelacyjnego, tym samym naruszając powyższy przepis poprzez brak uwzględnienia okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego i oparcie orzeczenia na niekompletnym materiale dowodowym co w konsekwencji doprowadziło do utrzymania w mocy wyroku Sądu I instancji.

3. art. 5 § 2 k.p.k. poprzez utrzymanie przez Sąd II instancji w mocy wyroku Sądu I instancji, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika jednoznacznie, ażeby skazany dopuścił się

zarzucanych mu czynów, a przepis ten stanowi, że niedające się usunąć wątpliwości rozstrzyga się na korzyść oskarżonego zatem w ocenie obrońcy skazanego doszło do rażącego naruszenia powyższego przepisu”.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie i uniewinnienie skazanego, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedziach na kasację zarówno Prokurator Rejonowy w Rzeszowie, jak i pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej K. Ś., wnieśli o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja podlegała oddaleniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. ze względu na jej bezzasadność w stopniu oczywistym.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w niniejszej sprawie nie zachodziła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Skarżący nie wykazał bowiem, był Sąd odwoławczy był „sądem niewłaściwie obsadzonym” w rozumieniu powyższego przepisu. Ponadto w kasacji nie zostało w sposób należyty udowodnione naruszenie przez Sąd odwoławczy art. 45 Konstytucji RP.

Skarżący zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej w sprawie upatrywał w tym, że w składzie Sądu Okręgowego w Rzeszowie występowała sędzia delegowana przez Ministra Sprawiedliwości z Sądu Rejonowego w K.. Bezzasadność zarzutu kasacyjnego wynikała z faktu, że skarżący w jakikolwiek sposób nie starał się argumentować, iż delegowany w sprawie sędzia *in concreto* nie spełnił chociażby minimum standardu niezależności lub niezawisłości. Zarzut naruszenia art. 45 Konstytucji oraz wystąpienia nienależytej obsady sądu obrońca skazanego sprowadził w zasadzie do przywołania orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w którym polską regulację dotyczącą możliwości delegowania sędziego do sądu wyższej instancji przez Ministra Sprawiedliwości uznano za naruszającą przepisy prawa Unii Europejskiej.

Rzecz jednak w tym, że stwierdzone w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej naruszenie prawa unijnego nie przesądza *per se* o zaistnieniu bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Nie sposób bowiem

a priori przyjąć, że każdy sędzia delegowany za jego zgodą przez Ministra Sprawiedliwości nie spełnia wymogu niezawisłości i bezstronności i że w każdym przypadku – bez względu na okoliczności – występuje wówczas bezwzględna przyczyna odwoławcza (zob. szerzej postanowienie SN z dnia 23 czerwca 2022 r., sygn. akt IV KK 164/22). Skarżący podnosząc zarzut nienależytej obsady sądu w takim przypadku zobowiązany był do wykazania, że doszło w konkretnym przypadku do przełamania domniemania bezstronności i niezawisłości (zob. wyrok SN z dnia 5 lipca 2022 r., sygn. akt III KS 10/22). Skoro zaś nie uczynił tego, ograniczając się do ogólnych rozważań streszczających wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, z pominięciem jakichkolwiek okoliczności związanych z obsadą Sądu odwoławczego, to zarzut okazał się całkowicie bezzasadny.

Pozostałe zarzuty kasacyjne również należało uznać za oczywiście bezzasadne. Sąd odwoławczy nie dopuścił się obrazy ani art. 6 k.p.k., ani art. 4 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. Skarżący upatrywał naruszenia prawa do obrony w fakcie oddalenia przez Sąd odwoławczy wniosków dowodowych składanych przez obrońcę oraz skazanego w postępowaniu odwoławczym. Zarzut obrazy tego przepisu został jednak postawiony przez skarżącego nieprawidłowo. Artykuł 6 k.p.k. jako zawierający generalną zasadę procesu karnego, tj. zasadę prawa do obrony, nie może stanowić samoistnej podstawy odwoławczej. O ile skarżący zarzuca skarżonemu orzeczeniu uchybienie przewidzianej w tym przepisie zasadzie procesowej to powinien przywołać tą normę, ale w związku z innym przepisem, który - jako realizujący tą zasadę - został także naruszony (zob. postanowienie SN z dnia 27 lutego 2019 r., sygn. akt III KZ 10/19). Niezależnie od tego spostrzeżenia wypada podkreślić, że Sąd odwoławczy szczegółowo odniósł się do kwestii przydatności wniosków dowodowych składanych przez obrońcę skazanego na etapie postępowania przed Sądem I oraz II instancji. Sąd Okręgowy w Rzeszowie dostrzegł, że okoliczności wskazane we wnioskach już zostały ustalone, zwłaszcza na podstawie zeznań świadków. Argumenty przedstawione na s. 11-13 uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego należy uznać za spełniające standard prawidłowej kontroli instancyjnej. Przekonują one, że wnioski dowodowe obrońcy skazanego składane w postępowaniu odwoławczym nie miały znaczenia dla

rozstrzygnięcia. W konsekwencji nie sposób uznać, by skazany Ł. P. został pozbawiony prawa do obrony. Co więcej, jak trafnie spostrzegł w odpowiedzi na kasację prokurator, Sąd odwoławczy przeprowadzał z urzędu dowody celem ustalenia okoliczności w sprawie. Lektura uzasadnienia kasacji w zakresie zarzutu obrazy art. 4 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. utwierdza w przekonaniu, że teza skarżącego o naruszeniu prawa sprowadza się do kontestowania oceny dowodów umożliwiających ustalenie stanu faktycznego w sprawie. Truizmem jest zaś, że w świetle art. 523 § 1 k.p.k. kwestionowanie ustaleń faktycznych w postępowaniu kasacyjnym nie może być uznane za uprawnione.

Jeśli natomiast chodzi o podniesiony w kasacji zarzut obrazy art. 5 § 2 k.p.k. to należy zauważyć, że stanowi on powtórzenie zarzutu apelacyjnego obrońcy skazanego. Twierdzono w nim, że z dowodów zebranych w sprawie nie wynika jednoznacznie sprawstwo Ł. P. Obrońca w kasacji nie dowodzi jednak braku rozpoznania lub nieprawidłowego rozpoznania przez Sąd odwoławczy zarzutu apelacyjnego w zakresie naruszenia art. 5 § 2 k.p.k. Skarżący nie podniósł bowiem obrazy art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. dotyczących warunków właściwej kontroli instancyjnej.

W tym kontekście wypada wskazać, że Sąd odwoławczy samodzielnie nie stosował przepisu art. 5 § 2 k.p.k. Przeprowadzenie kontroli odwoławczej nie wywołało bowiem wątpliwości, które uzasadniałyby rozstrzygnięcie „na korzyść” oskarżonego. Dla porządku warto przypomnieć – co zresztą miał na względzie Sąd odwoławczy uzasadniając brak naruszenia art. 5 § 2 k.p.k. – że przepis ten dotyczy wyłącznie wątpliwości, które rzeczywiście powziął sąd rozpoznający sprawę i nie rozstrzygnął ich na korzyść oskarżonego. Nie chodzi zaś w tym przepisie o wątpliwości którejs ze stron co do prawidłowości rozstrzygnięcia dokonanego przez ten sąd. Dla zasadności tego zarzutu nie wystarczy zatem zaprezentowanie przez stronę własnych wątpliwości co do stanu dowodów (zob. np. postanowienia SN: z dnia 15 listopada 2021 r., sygn. akt V KK 528/21; z dnia 7 grudnia 2017 r., sygn. akt IV KK 461/17).

Tymczasem z uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego wynika, że rozpoznanie sprawy w ramach kontroli instancyjnej nie wzbudziło u tego Sądu wątpliwości, które wymagałyby rozstrzygnięcia. Z kasacji skarżącego wynika zaś,

że to wyłącznie w przekonaniu obrońcy skazanego wina nie została w postępowaniu sądowym należycie udowodniona, co powoduje, iż w istocie kwestionuje on ustalenia faktyczne, czego w kasacji czynić nie wolno. Wobec powyższego zarzut należało uznać za oczywiście bezzasadny.

O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., zwalniając skazanego Ł. P. od obowiązku ich zapłaty na rzecz Skarbu Państwa.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak we wstępie.

[as]